ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1956

Vyhlásené: 22.09.1956 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

**42**

**N a r i a d e n i e**
**ministra zdravotníctva**
z 3. septembra 1956
**o hygienickej ochrane práce**

Minister zdravotníctva nariaďuje podľa § 15 zákona č. 4/1952 Zb. o hygienickej a protiepidemickej starostlivosti:

## Časť I
## Účel hygienickej ochrany práce

### § 1

Účelom hygienickej ochrany práce je spoluvytvárať zdravotne priaznivé pracovné podmienky pre pracujúcich a chrániť ich zdravie pri práci pred škodlivými látkami a nepriaznivými účinkami pracovného prostredia a procesu s osobitným zameraním na zábranu nemocí z povolania a úrazov. Hygienická ochrana práce posiluje rozvoj tvorivých síl pracujúcich a prispieva k zvyšovaniu produktivity práce.

## Časť II
## Opatrenia na hygienickú ochranu práce

### § 2

Všetky podniky, úrady (orgány) a iné organizácie sú povinné vykonávať vo svojej pôsobnosti opatrenia potrebné na hygienickú ochranu práce, najmä v tom smere, aby

a) závody a pracoviská boli budované v oblastiach so zdravotne priaznivými podmienkami, boli vhodne umiestené so zreteľom na vlastnosti, zloženie a utváranie pôdy a na poveternostné pomery a mali zabezpečené zásobovanie pitnou vodou a nezávadnou úžitkovou vodou, ako i odstraňovanie odpadov kanalizáciou a čistením odpadových vôd,

b) pracovné i pomocné miestnosti včítane vedľajších zariadení pre pracujúcich boli priestorné, správne rozmiestené, vhodne upravené a zariadené a mali najmä riadne vetranie, osvetlenie a vykurovanie a podľa potreby i zariadenia proti nadmernému hluku, otrasom a prašnosti,

c) stanovištia pracovníkov, stroje, nástroje a iné pracovné pomôcky vyhovovali z hľadiska fyziológie práce a boli vhodne upravené alebo vybavené predpísanými a inými potrebnými ochrannými zariadeniami tak, aby nepôsobili škody na zdraví,

d) zdravotne nepriaznivým účinkom spracovávaného materiálu bolo zabránené vhodnou úpravou pracovných miestností, pomôcok a postupov,

e) pracovníci boli vybavení ochrannými odevmi, odevnými súčiastkami a inými osobnými ochrannými pomôckami,

f) usporiadanie a spôsob práce umožňovali udržanie plnej pracovnej schopnosti a nepôsobili prílišnú únavu a prepracovanie.

**§ 3**

Povinnosti podľa § 2 majú predovšetkým vedúci pracovníci, ktorí plánujú, navrhujú alebo prevádzajú stavbu alebo úpravu závodov a pracovísk, starajú sa o ich prevádzku a údržbu a zavádzajú výrobné prostriedky nového typu a nové látky alebo pracovné postupy.

**§ 4**

Všetci zamestnanci a učni sú povinní konať tak, aby nepriaznivo neovplyvňovali po zdravotnej stránke pracovné prostredie alebo ostatné pracovné podmienky, a dbať na všetky pokyny a opatrenia smerujúce k zabezpečeniu hygienickej ochrany práce; najmä sú povinní

a) dodržiavať spôsob práce predpísaný na ochranu ich zdravia a zdravia ich spolupracovníkov a používať pri práci ochranné odevy, odevné súčiastky a iné osobné ochranné pomôcky,

b) starať sa o riadnu údržbu prevádzkových a hygienických zariadení, potrebnú na zabezpečenie hygienického stavu pracoviska,

c) zúčastniť sa výcviku vykonávaného v záujme hygienickej ochrany práce a podrobiť sa predpísaným skúškam a zdravotníckym prehliadkam,

d) oznamovať bezprostredne nadriadeným pracovníkom, prípadne i orgánom hygienickej a protiepidemickej služby závady, ktoré môžu ohroziť hygienický stav pracoviska.

**§ 5**

Pracujúci uplatňujú vplyv na vykonávanie opatrení potrebných na hygienickú ochranu práce tiež prostredníctvom stálych komisií národných výborov, orgánov Revolučného odborového hnutia, najmä orgánov inšpekcie práce a komisií ochrany a bezpečnosti práce, ľudových hygienikov, Československého Červeného kríža a iných dobrovoľných organizácií.

## Časť III
## Riadenie a kontrola hygienickej ochrany práce

**§ 6**

Orgány hygienickej a protiepidemickej služby riadia hygienickú ochranu práce a kontrolujú vykonávanie opatrení potrebných na túto ochranu. Svoju pôsobnosť vykonávajú najmä tým, že

a) vydávajú pokyny na vykonávanie opatrení potrebných na hygienickú ochranu práce,

b) organizujú účasť pracujúcich pri vykonávaní opatrení potrebných na hygienickú ochranu práce a vysvetľujú im nutnosť takých opatrení,

c) dozerajú na dodržiavanie všetkých predpisov z odboru hygieny práce s osobitným zreteľom na zamestnávanie mladistvých, žien a osôb so zmenenou pracovnou schopnosťou,

d) dávajú záväzné pokyny na odstránenie a zamedzenie zistených hygienických závad v pracovnom prostredí a procese.

**§ 7**

Orgány hygienickej a protiepidemickej služby dohliadajú pri dozore na dodržiavanie predpisov z odboru hygieny práce, najmä

a) na zachovávanie týchto predpisov pri plánovaní, navrhovaní, stavbe alebo úprave závodov a pracovísk, včítane ich vedľajších zariadení pre pracujúcich, a pri zavádzaní nových strojov, nástrojov a iných výrobných prostriedkov a látok a pracovných postupov, a to najmä pri tvorbe technických noriem;

b) na hygienický stav

1. pracovných a pomocných miestností, najmä pokiaľ ide o ich priestorové využitie a údržbu, fyzikálne a chemické vlastnosti vzduchu (napr. teplotu, vlhkosť a prúdenie vzduchu, obsah plynov, výparov a prachu), hlasitosť hluku, silu a množstvo otrasov a množstvo svetla a žiarenia,

2. pracovných stanovíšť, strojov, nástrojov a iných pracovných pomôcok, pokiaľ ide o ich prispôsobenie požiadavkám fyziológie práce,
3. spracovaného materiálu, pokiaľ ide o jeho zloženie a zaobchádzanie s ním;

c) na výber, prevádzku a údržbu zariadenia a pomôcok na ochranu zdravia pracujúcich;

d) na usporiadanie práce, najmä pokiaľ ide o pracovné postupy a pracovný čas (dĺžku pracovného času, o pracovné prestávky, nočnú prácu, nadčasovú prácu a prácu mladistvých a žien);

e) na pravidelné vykonávanie lekárskych prehliadok všetkých zamestnancov ohrozených nemocami z povolania.

**§ 8**

(1) Ak zistia orgány hygienickej a protiepidemickej služby v pracovnom prostredí alebo procese hygienické závady, sú oprávnené vykonať v medziach svojej pôsobnosti všetky opatrenia potrebné na ich odstránenie alebo zamedzenie; môžu dávať najmä záväzné pokyny

a) na úpravu pracovných a pomocných miestností a strojov,

b) na obmedzenie nadmerného vývinu tepla, najmä sálavého,

c) na opatrenia proti nadmernému vývinu prachu (napr. na prachotesné uzavretie zdroja prachu a na odsávanie prachu),

d) na odsávanie plynov a výparov, zavádzanie vzduchových spŕch a na používanie prístrojov na ochranu dýchadiel,

e) na používanie zástien, krytov a izolačných podložiek,

f) na používanie ochranných zariadení pri strojoch, nástrojoch a iných pracovných pomôckach a na nezávadné zaobchádzanie so spracovávaným materiálom,

g) na používanie ochranných odevov, odevných súčiastok a iných osobných ochranných pomôcok,

h) na posielanie pracovníkov, podozrelých z chorôb z povolania, na lekárske prehliadky.

(2) Pokiaľ opatrenia uvedené v odseku 1 nemožno včas vykonať alebo pokiaľ tieto opatrenia nedostačujú na odstránenie alebo zamedzenie zistených závad, sú orgány hygienickej a protiepidemickej služby oprávnené dávať po dohode s orgánmi inšpekcie práce záväzné pokyny na to, po akú časť pravidelného pracovného času smú jednotliví pracovníci konať práce v prostredí, v ktorom je mimoriadne ohrozené ich zdravie, prípadne akým spôsobom majú sa zamestnávať po zvyšujúcu časť pracovného času.

**§ 9**

(1) Orgány hygienickej a protiepidemickej služby vykonávajú svoju pôsobnosť podľa §§ 6 až 8 v súčinnosti so zúčastnenými úradmi a orgánmi, s ktorými najmä tiež prejednávajú pred vydaním pokyny podľa § 6 písm. a) a § 8.

(2) Orgány hygienickej a protiepidemickej služby, orgány inšpekcie práce a orgány odborného technického dozoru pri práci postupujú pri plnení svojich úloh v najužšej súčinnosti a navzájom si pomáhajú. Formy a spôsob tejto vzájomnej spolupráce upravujú osobitné predpisy.

## Časť IV
## Prechodné a záverečné ustanovenia

**§ 10**

Závody a pracoviská, ktoré sú v čase začiatku účinnosti tohto nariadenia rozostavané alebo sú už v prevádzke, musia sa postupne v medziach prostriedkov daných štátnym plánom rozvoja

národného hospodárstva podľa pokynov orgánov hygienickej a protiepidemickej služby upraviť tak, aby sa čo najviacej priblížili požiadavkám určeným týmto nariadením.

**§ 11**

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia.

**Dolanský v. r.**

**Plojhar v. r.**

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.